

*Я. Г. Грабовська,
студентка IV курсу 12 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ОСОБЛИВОСТІ ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ

Злочинність в Україні на сьогодні є дуже гострою проблемою, вирішення якої потребує чималих зусиль та практичних навичок. Особливої уваги заслуговує питання вчинення злочинів неповнолітніми особами. У цьому випадку крім вивчення обставин вчинення самого кримінального правопорушення необхідною умовою є дослідження особи неповнолітнього злочинця: умови його мешкання, відносини з батьками чи опікунами, коло друзів та знайомих, захоплення тощо. Глибокий аналіз таких злочинів допоможе повною мірою з'ясувати причини, мотиви вищезазначених діянь, сформувати методiku запобігання їм та виправлення вже існуючих. Слід зазначити, що крім побутових, демографічних та психологічних характеристик стан злочинності багато в чому залежить і від ефективності праці суб'єктів профілактики кримінальних правопорушень.

Багато відомих науковців протягом достатньої кількості часу досліджували та вивчали лише загальні причини та обставини злочинних діянь, але досі не було порушено питання щодо особливостей впливу цих причин на незаконну діяльність неповнолітніх. На нашу думку, з'ясування саме рівня цієї впливовості і допоможе в розробленні дієвих заходів щодо попередження вчинення злочинів.

Кримінально-виконавчим установам властива одна спільна мета: вжиття усіх заходів щодо покарання злочинців та забезпечення відбуття ними призначеного судом строку. Враховуючи вік та психічний стан неповнолітніх, їх виправленням та ресоціалізацією займаються спеціальні колонії, які у своїй діяльності багато уваги приділяють саме вихованню. За допомогою соціально корисної праці, громадського впливу та навчання у неповнолітнього злочинця з'являється досить багато шансів на виправлення та повернення до нормального життя [4, с. 231–235].

Звісно, крім основних цілей та завдань кримінально-виконавчі установи повинні працювати із засудженими з метою зміни їхньої мотивації, що, у свою чергу, потребує чіткого визначення глибини та обсягу тих змін, яких бажано досягти [6, с. 222].

Для забезпечення готовності до правомірної поведінки та формування правильного уявлення щодо існування у соціумі перевихованням таких засуджених повинні займатися досвідчені виконавці з високими моральними якостями, педагоги, психологи та майстри виробництва [1, с. 13, 14].

Неповнолітні злочинці знаходяться на дуже важливій стадії – формування особистості, тому потребують неабиякої уваги. Слід зауважити, що ставлення виконавців до засуджених повною мірою впливає на стан емоційної сфери останніх, що нерозривно пов'язано із майбутньою дорослою злочинністю, формує так званий її «резерв» [3, с. 176, 177].

Не останню роль у вчиненні злочинів саме цією категорією злочинців відіграє рівень освіти. Дослідження, проведені С. Ю. Лукашевичем, показали, що більша частина кримінальних правопорушень вчиняється особами із середньою та неповною середньою освітою. Крім того, на девіантність поведінки також значною мірою впливає спадковий фактор [5, с. 9,10].

Статистичний аналіз минулого року щодо неповнолітніх показав, що у більшості кримінальних правопорушень прослідковується саме корисливий мотив. Ця обставина свідчить про те, що проблема злочинців віком до 18 років – нестача матеріальних коштів та відсутність можливості їх здобуття правомірним шляхом. Також серйозною проблемою є те, що досить багато злочинів вчиняється саме за попередньою змовою групою осіб, що, у свою чергу, є дуже небезпечним явищем. Складним і невирішеним залишається питання вчинення правопорушення, передбаченого ст. 113 КК України, тобто диверсії. Це вперше за чотири роки, коли такий злочин було вчинено саме неповнолітньою особою. Є велика вірогідність того, що така поведінка є наслідком проведення в Україні бойових дій протягом останніх трьох років. Однак у цьому випадку не можна впевнено стверджувати, з яких саме мотивів особа вчинила диверсію: чи її було підкуплено, чи з власних міркувань. Можна сказати лише одне: особа діяла свідомо та розуміла наслідки своїх протиправних діянь, які, у свою чергу, є досить тяжкі.

Слід зауважити, якщо відсоток злочинів, вчинених неповнолітніми, у відношенні до всіх злочинів падає, то показник вчинення тяжких або особливо тяжких, навпаки, лише зростає. Крім того, стрімко зменшується кількість кримінальних правопорушень, які було зупинено на стадії готування або замаху. Ці показники свідчать про «професійність» неповнолітніх злочинців, ретельну підготовку та планування приховування своїх майбутніх дій.

Безсумнівно, повністю позбавити сьогодення від злочинності ніхто не в силах, але є можливості значно зменшити її кількісно шляхом роз'яснення неповнолітнім їх помилок, прищеплення любові до праці та оточуючих, психологічної допомоги порадами та практичними прикладами. Якщо взяти до уваги досвід країн Європи, то одним із найбільш дієвих способів виправлення таких злочинців є інтеграція освіти засуджених в освітню програму країни, що значною мірою розширить перспективи успішної ресоціалізації, поліпшить поведінку особи, допоможе здобути якісну освіту та знайти гідне місце у житті [2, с. 73, 74].

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Абросімова Ю. Злочинність неповнолітніх та запобігання їй на територіальному рівні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ю. Абросімова; НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ. – 2009. – 20 с.
2. Дубчак Л. Злочинність неповнолітніх як віддзеркалення недоліків шкільного та вузівського виховання / Л. Дубчак // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 7. – 175с.
3. Кальченко Т. Л. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні спеціальними органами та установами / Т. Л. Кальченко // Держава і право : зб. наук. пр.: Юрид. і політ. науки. – Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010.– Вип. 13.– 569с.
4. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисосед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2011. – 328 с.
5. Лукашевич С. Ю. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності засуджених в місцях позбавлення волі: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / С. Ю. Лукашевич; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – Харків. – 2001. – 18 с.
6. Таволжанський О. В. Цілі соціально-виховної роботи з засудженими до позбавлення волі / О. В. Таволжанський // Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. пр. Юрид.науки. – Запоріжжя: Запоріз. нац. ун-т, 2013. – № 3. – С. 220–224.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.